

**INFORMACJA
ETNO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO**

wynikająca z art. 111a
ustawy Prawo Bankowe

Stan na 31 grudnia 2018

Spis treści

Słownik³

I. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy⁴

II. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej⁴

III. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej⁴

IV. Opis polityki wynagrodzeń, informację o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń²⁹

V. Informacja o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe³¹

Słownik

- 1) **Bank** – ETNO Bank Spółdzielczy;
- 2) **Dyrektywa/ Dyrektywa CRDIV/ CRD IV** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (*Capital Requirements Directive IV*) (Dz. Urz. Unii Europejskiej, L 176 z 27 czerwca 2013);
- 3) **KNF** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 4) **Rekomendacja D** – Rekomendacja „D” dotycząca zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, styczeń 2013;
- 5) **Rekomendacja H** – Rekomendacja „H” dotycząca systemu kontroli wewnętrznej w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, 2011;
- 6) **Rekomendacja M** – Rekomendacja „M” dotycząca zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa styczeń 2013;
- 7) **Rozporządzenie/CRR** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (*Capital Requirements Regulation*) (Dz. Urz. Unii Europejskiej, L 176 z 27 czerwca 2013);
- 8) **Rozporządzenie Ministra Finansów (RMF)** – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2015 poz. 2066);
- 9) **Uchwała KNF nr 218/2014** – Uchwała Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” (Dz. Urz. KNF z dn. 30 października 2014, poz. 17);
- 10) **Ustawa/ ustawa Prawo bankowe** – Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187) ze zm.

I. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy

ETNO Bank Spółdzielczy nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej

Stopa zwrotu z aktywów netto Banku według stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosła **0,34**.

III. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej

INFORMACJE OGÓLNE

W Banku funkcjonuje system zarządzania, stanowiący zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej. Zarządzanie ryzykiem, kontrola wewnętrzna oraz szacowanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w Banku realizowane są na podstawie pisemnych strategii, planów, procedur i analiz.

Organami zarządzającymi Banku są Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. W strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono trzy pionery:

- 1) Pion kierowania Bankiem – nadzorowany przez Prezesa Zarządu Banku,
- 2) Pion handlowy – nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. handlowych,
- 3) Pion finansowo-księgowy - nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. finansowo-księgowych.

W Banku powołano dwa stałe komitety wspomagające zarządzanie ryzykiem:

- 1) Komitet Kredytowy Banku,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami.

SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Cele i strategię Banku w zakresie zarządzania ryzykiem są następujące:

1. Strategie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko niewywiązania się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności; ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat. Ryzyko kredytowe jest nierozłącznie związane z działalnością bankową. W związku z powyższym, w Banku wdrożono procesy analizy, identyfikacji, limitowania, pomiaru, raportowania i kontroli ryzyka kredytowego. W trakcie bieżącej działalności ryzyko kredytowe podlega stałemu monitorowaniu. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- 1) ryzykiem poszczególnych ekspozycji kredytowych,
- 2) ryzykiem portfela kredytowego i poszczególnych produktów kredytowych,
- 3) ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) ryzykiem portfela dłużnych instrumentów finansowych,
- 6) ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 7) ryzykiem rezydualnym.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego. Zarząd Banku po zaakceptowaniu przez Radę Nadzorczą określa w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym w ETNO Banku Spółdzielczym wysokość maksymalnego wskaźnika Dtl oraz określa dopuszczalny apetyt na ryzyko w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych. Instrumentem umożliwiającym realizację ww. celów jest właściwa ocena ryzyka kredytowego, efektywność podejmowania decyzji kredytowych, a także skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego. Realizując ww. cele dopuszcza się odpisywanie do ewidencji pozabilansowej należności zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i regulacjami wewnętrznymi oraz sprzedaż tych wierzytelności, wobec których podejmowanie dalszych czynności windykacyjnych nie ma sensu ekonomicznego. Podział zadań i kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest następujący:

- 1) Rada Nadzorcza:
  - 1/ zatwierdza strategię działania i plany finansowe Banku, w tym założenia dotyczące pożądanego poziomu aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym,

- 2/ określa akceptowany poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko),
  - 3/ zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego, w tym ryzyka ekspozycji detalicznych i ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
  - 4/ zatwierdza strategię zarządzania ryzykami i politykę kredytową,
  - 5/ zatwierdza strukturę organizacyjną i kompetencyjną Banku,
  - 6/ sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocenia jego adekwatność i skuteczność,
  - 7/ nadzoruje realizację założeń Strategii zarządzania ryzykiem oraz Polityki kredytowej,
  - 8/ nadzoruje zgodność Strategii zarządzania ryzykiem oraz Polityki kredytowej ze strategią działania Banku i planem finansowym,
  - 9/ nadzoruje realizację polityki kredytowej i polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych,
  - 10/ przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka kredytowego, wykorzystaniu limitów wewnętrznych, jakości i skuteczności procesów kredytowych, wynikach testów warunków skrajnych ryzyka kredytowego, wynikach kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka kredytowego,
  - 11/ przyjmuje sprawozdania Zarządu zawierające informacje o realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 2) Zarząd Banku:
- 1/ opracowuje i wdraża strategię zarządzania ryzykiem,
  - 2/ opracowuje i wdraża politykę kredytową,
  - 3/ wdraża system zarządzania ryzykiem kredytowym i organizuje proces zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ustala strukturę organizacyjną i podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz zasady współpracy jednostek i komórek organizacyjnych,
  - 4/ zapewnia monitorowanie, raportowanie i kontrolę ryzyka kredytowego, ustala zakres i częstotliwość monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego,
  - 5/ wprowadza limity ograniczające ryzyko kredytowe, ustala zasady monitorowania wykorzystania limitów ryzyka kredytowego,
  - 6/ ustala zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego oraz częstotliwość ich wykonywania,
  - 7/ zapewnia skuteczność systemu kontroli wewnętrznej,
  - 8/ wprowadza maksymalne poziomy wskaźników Dtl i LtV transakcji kredytowych oraz wymagany wkład własny,
  - 9/ ocenia realizację polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i polityki ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
  - 10/ przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację o poziomie ryzyka kredytowego, stopniu wykorzystania limitów oraz o wynikach oceny realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami:
- 1/ opiniuje projekty strategii zarządzania ryzykami i polityki kredytowej,

- 2/ opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka kredytowego, w tym rozwiązania organizacyjne, podział obowiązków, stosowane metody,
  - 3/ opiniuje rodzaje i poziom limitów ryzyka kredytowego,
  - 4/ opiniuje metody wyznaczania limitów ograniczających ryzyko kredytowe oraz zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego,
  - 5/ opiniuje działania zarządcze w obszarze ryzyka kredytowego.
- 4) Komitet Kredytowy Banku:
- 1/ opiniuje transakcje kredytowe przekazywane następnie do decyzji Zarządu,
  - 2/ opiniuje transakcje z osobami wewnętrznymi,
  - 3/ opiniuje propozycje klasyfikacji klientów, tworzenia rezerw celowych oraz strategię postępowania z klientami.
- 5) Zespół Analityków Kredytowych:
- 1/ opracowuje metodologie oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i oceny ryzyka transakcji kredytowych,
  - 2/ opracowuje instrukcje kredytowania, zabezpieczania i monitoringu należności kredytowych oraz zasady podejmowania decyzji kredytowych,
  - 3/ opracowuje regulacje w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz zasady tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartość należności kredytowych,
  - 4/ ocenia i opiniuje transakcje kredytowe, weryfikuje zdolność kredytową klientów, przedstawia propozycje klasyfikacji kredytów, monitoruje sytuację ekonomiczno – finansową kredytobiorców i zabezpieczenia kredytów,
  - 5/ weryfikuje wartość zabezpieczeń kredytów, monitoruje wartość zabezpieczeń w okresie kredytowania, monitoruje poziom LtV transakcji,
  - 6/ kontroluje przestrzeganie obowiązujących uregulowań w zakresie poziomu Dtl, LtV, wkładu własnego, limitów produktowych.
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
- 1/ opracowuje projekty strategii, polityk i instrukcji dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym,
  - 2/ projektuje limity ograniczające ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań,
  - 3/ projektuje zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego,
  - 4/ przeprowadza testy warunków skrajnych,
  - 5/ monitoruje ryzyko portfela kredytowego, w tym wykorzystanie limitów, dokonuje pomiarów ryzyka kredytowego, w tym ryzyka ekspozycji detalicznych i ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
  - 6/ raportuje w zakresie ryzyka kredytowego, w tym w zakresie ryzyka ekspozycji detalicznych i ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
  - 7/ sporządza analizy będące podstawą ustalania i weryfikacji limitów.
- 7) Stanowisko ds. Kontroli wewnętrznej:

- 1/ kontroluje i ocenia działanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 2/ kontroluje przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 3/ formułuje wnioski dotyczące poprawienia lub usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Zadania Stanowiska ds. Kontroli wewnętrznej, wynikające z Regulaminu Organizacyjnego - wykonują pracownicy Departamentu Kontroli BPS SA, na podstawie zawartej przez ETNO Bank Spółdzielczy z bankiem zraszającym - umowy zlecenia wykonywania instytucjonalnej kontroli wewnętrznej.

8) Placówki :

- 1/ identyfikują ryzyka kredytobiorców, których ekspozycje są przez nich administrowane,
- 2/ przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym ustalonych w regulacjach Banku.

9) Stanowisko Wierzytelności Trudnych:

- 1/ prowadzi działania restrukturyzacyjne i windykacyjne w odniesieniu do wierzytelności trudnych,
- 2/ monitoruje kredytobiorców zakwalifikowanych do grup ryzyka wątpliwe i stracone,
- 3/ opracowuje informację zarządczą w zakresie windykacji i restrukturyzacji należności kredytowych.

10) Pozostali pracownicy Banku: przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych strategii, polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk, uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz raportowaniu tych zdarzeń.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy Bank prowadzi poprzez:

- 1) ocenę zdolności kredytowej dostosowaną do profilu ryzyka kredytobiorcy,
- 2) politykę prawnych zabezpieczeń kredytów,
- 3) procedury opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
- 4) bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji i ich zabezpieczeń,
- 5) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- 6) szczególny nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- 7) restrukturyzację kredytów zagrożonych,
- 8) czynności windykacyjne,
- 9) kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje:

- 1) dywersyfikację ryzyka kredytowego zapewnianą przez limity koncentracji zaangażowań,
- 2) przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) monitorowanie zmian profilu ryzyka kredytowego Banku,
- 4) monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 5) monitorowanie jakości portfela w przekrojach produktowych, branżowych, regionalnych,
- 6) monitorowanie koncentracji zabezpieczeń kredytów,
- 7) monitorowanie adekwatności rezerw na należności zagrożone,
- 8) monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- 9) monitorowanie migracji ekspozycji pomiędzy kategoriami ryzyka,
- 10) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe.

Raportowanie o ryzyku kredytowym obejmuje:

- 1) miesięczny raport o działalności kredytowej i realizacji planów sprzedażowych,
- 2) kwartalna informację o podjętych decyzjach kredytowych w ramach Sprawozdania dla RN,
- 3) miesięczny raport o ryzyku portfela dłużnych instrumentów finansowych i wykorzystaniu limitów zaangażowania w dłużne instrumenty finansowe,
- 4) miesięczny raport o dużych zaangażowaniach i wykorzystaniu limitów koncentracji,
- 5) miesięczny raport analiza ryzyka portfela kredytowego,
- 6) miesięczny raport analiza ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 7) miesięczny raport analiza ryzyka produktów kredytowych,
- 8) półroczny raport analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 9) miesięczny raport analiza ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 10) półroczny raport analiza rynku nieruchomości w ramach weryfikacji polityki kredytowej,
- 11) roczny raport o ryzyku rezydualnym,
- 12) miesięczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 13) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 14) półroczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Na podstawie analiz i raportów o poziomie ryzyka kredytowego Zarząd Banku podejmuje stosowne działania zarządcze.

Ryzyko rezydualne

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz

niereczywistą, w tym w szczególności:

- 1) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- 2) gwarancje udzielone przez bank BGK S.A.,
- 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
- 4) inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2008 r. Nr 235, poz.1589 ze zmianami).

Stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego wiąże się z ryzykiem rezydualnym, które powstaje wskutek niższej niż zakładana efektywności zabezpieczenia spłaty kredytu. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego i ograniczenie ryzyka związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń kredytowych. W zarządzaniu ryzykiem rezydualnym uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Banku, w tym ryzykiem rezydualnym;
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykami, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym oraz wprowadzanie, jeśli to konieczne, niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu;
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – opiniuje projekty strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, obejmujące ryzyko rezydualne oraz procedury pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka;
- 4) Komitet Kredytowy Banku – opiniuje transakcje kredytowe, w tym przyjmowane zabezpieczenia;
- 5) Zespół Analityków Kredytowych – analizuje i ocenia ryzyko poszczególnych transakcji kredytowych, w tym ryzyko związane z przyjmowanymi zabezpieczeniami;
- 6) Stanowisko Wierzytelności Trudnych –współuczestniczy w tworzeniu regulacji wewnętrznych Banku związanych z zabezpieczeniem wierzytelności Banku, uwzględniając wartość zabezpieczenia możliwą do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, ograniczenia prawne, ekonomiczne oraz inne mogące wpłynąć na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia, raportuje o efektach działań windykacyjnych, dostarcza dane do analizy ryzyka rezydualnego;
- 7) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz – monitoruje poziom ryzyka rezydualnego na podstawie informacji dostarczanych przez Zespół Analityków Kredytowych;
- 8) kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych – wykonują kontrole funkcjonalne i sprawują nadzór nad monitoringiem zabezpieczeń wierzytelności;
- 9) pracownicy Banku – przestrzegają procedur wewnętrznych Banku związanych z ustanawianiem i monitorowaniem zabezpieczeń.

Bank nie stosuje w toku normalnej działalności operacyjnej saldowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz kredytowych instrumentów pochodnych. Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego

zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości w całym okresie kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych. W trakcie kredytowania zabezpieczenia podlegają przeglądowi, a ich wartość jest cyklicznie monitorowana.

Do kalkulacji wartości zabezpieczeń rzeczowych przyjmuje się zweryfikowaną przez Bank wartość z wyceny z zastosowaniem wskaźnika korygującego. W przypadku zabezpieczeń osobistych badana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa wystawcy zabezpieczenia. Ponadto, oceniana jest realność i płynność zabezpieczenia oraz jego korelacja z sytuacją ekonomiczno-finansową dłużnika. W okresie trwania transakcji kredytowej prawne zabezpieczenia są okresowo monitorowane przez Bank.

Częstotliwość monitorowania zabezpieczenia uzależniona jest od rodzaju zabezpieczenia.

Badanie ryzyka rezydualnego odbywa się zgodnie z SIZ raz w roku do 30 czerwca.

Ryzyko koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i na poziomie całego portfela aktywów. Bezwzględnie przestrzegane są limity zaangażowań określone w art. 395 CRR (duże zaangażowanie). Bank nie przekracza również progów określonych w art. 89 CRR (pakiety akcji poza sektorem finansowym) oraz w art. 43 i 46 CRR (inwestycje w podmiotach sektora finansowego). W celu wyeliminowania ryzyka przekroczenia wartości ustalonych w regulacjach nadzorczych zostały przyjęte niższe limity wewnętrzne, których wykorzystanie może odpowiednio wcześniej sygnalizować ryzyko związane z wysokim zaangażowaniem. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do produktów, branż i zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu ekspozycji detalicznych. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania określone w procedurach bankowych w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Celem zarządzania limitami koncentracji jest ograniczanie nadmiernej ekspozycji na ryzyko jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie oraz umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego. Ryzyko koncentracji zaangażowań jest monitorowane i raportowane w cyklach miesięcznych w zakresie limitów i progów określonych w CRR oraz pozostałych limitów (wewnętrznych) Banku.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne polega na możliwości wystąpienia straty wynikającej z zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów, zdarzeń zewnętrznych, obejmująca również ryzyko prawne rozumiane jako ryzyko wiążące się z możliwością poniesienia strat w następstwie prowadzenia przez Bank działalności wykraczającej

poza ramy odpowiednich przepisów prawnych i obejmuje trudności z egzekucją warunków zawartych umów i porozumień. Ryzyko operacyjne generuje możliwość utraty reputacji na skutek wystąpienia zdarzeń ryzyka operacyjnego. Ryzyko operacyjne występuje w ścisłym związku z ryzykiem braku zgodności. System zarządzania ryzykiem operacyjnym został opracowany i funkcjonuje w oparciu o zapisy zawarte w:

- Rozporządzeniu UE 575/2013;
- Rekomendacji M;
- Rekomendacji D.

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyznacza Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym w ETNO Banku Spółdzielczym, w której określono cele, założenia, proces, strukturę i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym. Szczegółowe zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym zostały określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w ETNO Banku Spółdzielczym. Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Do podstawowych zadań poszczególnych organów i komórek organizacyjnych Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym należą:

- 1) Rada Nadzorcza – akceptuje strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz działając w zakresie swoich kompetencji ocenia jej realizację i w razie konieczności zleca poddanie jej rewizji, powinna zapewnić że Zarząd Banku posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym również weryfikować jego kompetencje w tym zakresie.
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, za zorganizowanie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w tym- jeśli to konieczne- wprowadzenie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego procesu, zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom Banku.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – opiniuje metody redukcji ryzyka lub działania zabezpieczające, plany awaryjne i plany ciągłości działania, limity ograniczające ryzyko, kluczowe wskaźniki ryzyka KRI, zidentyfikowane procesy krytyczne.
- 4) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz – odpowiada za identyfikację, pomiar i ocenę zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym, sporządzanie informacji zarządczej z obszaru ryzyka operacyjnego, opracowanie i weryfikację regulaminów, instrukcji i innych procedur związanych z ryzykiem operacyjnym, opracowanie we współpracy z odpowiednimi komórkami metod redukcji ryzyka lub działań zabezpieczających.
- 5) Stanowisko ds. Kontroli wewnętrznej – dostarcza niezależnej, obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości procesów bankowych poprzez regularny przegląd całościowy systemów zarządzania ryzykiem operacyjnym. Zadania Stanowiska ds. Kontroli wewnętrznej, wynikające z Regulaminu Organizacyjnego - wykonują pracownicy Departamentu Kontroli BPS SA, na podstawie zawartej przez ETNO Bank

Spółdzielczy z bankiem zrzeczającym - umowy zlecenia wykonywania instytucjonalnej kontroli wewnętrznej.

- 6) Komórki organizacyjne Banku – przestrzegają obowiązujących w Banku regulacji, w tym dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, ewidencjonują zdarzenia ryzyka operacyjnego w rejestrze.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar i ocenę, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukowanie tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne w Banku jest identyfikowane z uwzględnieniem czynników wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o:

- rejestr zdarzeń wewnętrznych;
- rejestr zdarzeń zewnętrznych;
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego;
- jednorazowe przeglądy ryzyka dotyczące nowych produktów, procesów i systemów.

Ocenę ryzyka prowadzi się z uwzględnieniem zagrożeń odnoszących się do poszczególnych kategorii i rodzajów zagrożeń, spodziewanego prawdopodobieństwa ich wystąpienia i wpływu (istotności) na działalność (wynik finansowy Banku). Do oceny ryzyka Bank wykorzystuje mierniki ilościowe i jakościowe oraz analizy zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Ocenę ryzyka procesów realizowanych w Banku dokonuje się z wykorzystaniem kart samooceny oraz arkuszy oceny ryzyka procesów. Bank monitoruje ryzyko w przebiegu wszystkich kluczowych procesów. Monitorowanie ryzyka operacyjnego w Banku dokonuje się poprzez analizę:

- zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- kształtowania się wartości wskaźników KRI;
- stopnia wykorzystania limitów strat;

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informacje miesięczne oraz informację kwartalną przedkładane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku. Informacje te zawierają między innymi:

- 1) analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- 2) analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI),
- 3) analizę zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 4) wyniki oceny ryzyka procesów,
- 5) informację o naruszeniach bezpieczeństwa systemów informatycznych,
- 6) proponowane działania zabezpieczające i redukujące poziom ryzyka.

Do głównych metod ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka) stosowanych przez Bank należą:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukowania ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- 2) zabezpieczenia fizyczne,
- 3) zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia),
- 4) przenoszenie odpowiedzialności poprzez zlecenie pewnych czynności

wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym (outsourcing).

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych, w terminie ich wymagalności, bez ponoszenia nie akceptowanych strat. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banków (deponenci i kredytobiorcy). Podstawę zarządzania ryzykiem płynności stanowi Polityka zarządzania ryzykiem płynności w ETNO Banku Spółdzielczym zatwierdzona przez Radę Nadzorczą, opracowana z uwzględnieniem kluczowych zagadnień zawartych w przepisach prawnych oraz w rekomendacjach nadzoru bankowego.

Cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności są następujące:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia strat,
- 2) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich wymagalności, oraz zapewniający wypełnienie nadzorczych miar płynności,
- 3) optymalizację realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
- 4) zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności),
- 5) utrzymanie wskaźników płynnościowych na poziomie wymaganym przez regulacje nadzorcze, zarówno krajowe jak i europejskie,
- 6) doskonalenie metod pomiaru i zarządzania ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- 1) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności,
- 2) zatwierdza Plan Strategiczny, Plan Finansowy oraz Plan pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
- 3) nie rzadziej niż kwartalnie analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.
- 4) określa akceptowany poziom ryzyka płynności Banku (tzw. apetyt na ryzyko),

- 5) pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank,
  - 6) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
    - a) wzrastającym kosztem finansowania,
    - b) wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności,
    - c) wzrastającą luką płynności,
    - d) zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
    - e) znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności,
    - f) spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
    - g) zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.
  - 7) Rada Nadzorcza powinna przynajmniej raz w roku otrzymywać sprawozdania Zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności.
2. Zarząd Banku:
- 1) odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Planu Strategicznego, Planu Finansowego Banku w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
  - 2) odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej, oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,
  - 3) dostosowuje strukturę organizacyjną Banku, oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka banku,
  - 4) precyzyjne i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności adekwatną do strategii działalności,
  - 5) sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
  - 6) odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
  - 7) odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów

zarządzania ryzykiem płynności) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,

- 8) dokonuje co najmniej raz w roku przeglądu polityki zarządzania ryzykiem płynności oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
- 9) wyznacza osoby wchodzące w skład Komitetu Zarządzania Ryzykami, które będą odpowiedzialne za opiniowanie procesu zarządzania ryzykiem płynności w Banku.

3. Zespół Finansowo-Księgowy:

- 1) odpowiada za utrzymanie środków na rachunku bieżącym w banku zrzeszającym w ilości zapewniającej:
  - a) wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
  - b) utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
- 2) odpowiada za bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
- 3) odpowiada za utrzymywanie poziomu nadzorczych miar płynności i LCR,
- 4) odpowiada za utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
- 5) odpowiada za maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),
- 6) odpowiada za prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,

4. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz :

- 1) odpowiada za identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku, oraz dokonywanie pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,
- 2) uczestniczy w opracowaniu polityki prowadzenia działalności – Planu Strategicznego Banku,
- 3) uczestniczy w opracowaniu Planu finansowego oraz Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania, przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych,
- 4) odpowiada za weryfikację planów awaryjnych komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,
- 5) odpowiada za obliczanie poziomu nadzorczych miar płynności i LCR,
- 6) odpowiada za realizację działań awaryjnych.

- 7) sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
  - 8) opracowuje limity dotyczące ryzyka płynności.
5. Komitet Zarządzania Ryzykami:
- 1) monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności,
  - 2) opiniuje propozycje zmian limitów dotyczących ryzyka płynności,
  - 3) analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
  - 4) opiniuje informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- Skład, szczegółowe zasady funkcjonowania oraz zakres działalności Komitetu Zarządzania Ryzykami reguluje przyjęty w Banku Regulamin działania Komitetu Zarządzania Ryzykami w ETNO Banku Spółdzielczym.
6. Stanowisko ds. Kontroli wewnętrznej:
- 1) sprawdza skuteczność zarządzania ryzykiem płynności,
  - 2) przeprowadza czynności kontrolne w komórkach organizacyjnych Banku, w celu dokonania oceny zgodności ich działania z obowiązującymi regulacjami płynnościowymi,
  - 3) dokonuje niezależnej weryfikacji metodyki pomiaru ryzyka płynności,
  - 4) dokonuje oceny zgodności procesu zarządzania ryzykiem płynności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.
- Zadania Stanowiska ds. Kontroli wewnętrznej, wynikające z Regulaminu Organizacyjnego - wykonują pracownicy Departamentu Kontroli BPS SA, na podstawie zawartej przez ETNO Bank Spółdzielczy z bankiem zrzeszającym - umowy zlecenia wykonywania instytucjonalnej kontroli wewnętrznej.
7. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
- 1) realizacji Strategii działania Banku, Planu Finansowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
  - 2) realizacji Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
  - 3) zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
  - 4) dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
  - 5) kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w banku zrzeszającym, w celu efektywnego wykorzystania dostępnych środków,

- zarządzanie środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej i utrzymywanie rezerwy na wymaganym poziomie,
- przestrzeganie limitów gotówki w kasach Banku,
- wyliczanie nadzorczych miar płynności w każdym dniu roboczym,
- wyliczanie spełniania wymogu pokrycia płynności, o którym mowa w art. 412 CRR,
- monitorowanie wykorzystania limitów płynności,
- analizę stabilności bazy depozytowej,
- limitowanie i monitorowanie koncentracji bazy depozytowej,
- wykonywanie symulacji scenariuszy awaryjnych związanych z ryzykiem płynności,
- przeprowadzanie stres testów ryzyka płynności,
- analizę płynności długoterminowej,
- kalkulację kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka płynności.

Bank posiada plany awaryjne na wypadek wystąpienia zagrożenia płynności, obejmujące:

- 1) Plan awaryjny w przypadku utraty możliwości regulowania zobowiązań Banku z rachunku bieżącego w dniu operacyjnym,
- 2) Plan awaryjny w przypadku przejściowej utraty płynności (w okresie do 3 miesięcy – oznacza spadek skumulowanego wskaźnika płynności do 3 miesięcy poniżej ustalonego limitu ostrożnościowego),
- 3) Plan awaryjny w przypadku strukturalnej utraty płynności (w okresie powyżej 3 miesięcy – oznacza spadek skumulowanego wskaźnika płynności powyżej 3 miesięcy poniżej ustalonego limitu ostrożnościowego),
- 4) Zasady sprzedaży aktywów i przebudowy struktury bilansu przy różnych scenariuszach sytuacji kryzysowych,
- 5) Plan awaryjny w przypadku kryzysu płynności całego systemu bankowego,
- 6) Plan awaryjny w przypadku kryzysu płynności wewnątrz banku i kryzysu płynności w systemie bankowym,
- 7) Plan awaryjny w przypadku niedotrzymywania poziomu nadzorczych miar płynności – oznacza spadek współczynników nadzorczych miar płynności poniżej limitów wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
- 8) Plan awaryjny w przypadku niedotrzymywania poziomu wewnętrznych limitów ostrożnościowych określonych w § 7 pkt 1 „Polityki zarządzania ryzykiem płynności w ETNO Banku Spółdzielczym,
- 9) Plan awaryjny na wypadek utraty płynności wskutek pojawienia się w środkach masowego przekazu niekorzystnych informacji o Banku,
- 10) Plan awaryjny na wypadek awarii technicznych lokalnych / ogólnokrajowych,
- 11) Plan awaryjny na wypadek awarii systemów w innych bankach.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia codzienny monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Dienne raporty obrazujące bieżącą

sytuację płynnościową Banku przekazywane są Prezesowi Zarządu i merytorycznym komórkom Banku. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności, są przedmiotem obrad Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Ryzykami. Raz na kwartał sporządzana jest analiza długoterminowej płynności Banku. Raporty dotyczące płynności są cyklicznie prezentowane Radzie Nadzorczej Banku. Obowiązujący w Banku system limitów, obejmuje wszystkie istotne obszary występowania ryzyka płynności. Ewentualne przekroczenie limitu jest raportowane odpowiednim organom Banku. W celu zapewnienia bezpiecznego poziomu płynności Bank utrzymuje odpowiedni zasób aktywów płynnych.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko poniesienia przez Bank straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych w wyniku zmiany cen rynkowych, w szczególności stóp procentowych i kursów wymiany walut. Ze względu na brak portfela handlowego Bank identyfikuje ryzyko rynkowe wyłącznie w portfelu bankowym. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian parametrów rynkowych na wynik finansowy Banku i kapitał oraz utrzymanie konkurencyjności oferty Banku dla klientów. W ETNO Banku Spółdzielczym ryzyko rynkowe ogranicza się do ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej. Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem rynkowym są następujące:

- 1) realizacja strategii Banku zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku,
- 2) utrzymanie zmienności wyniku finansowego na poziomie umożliwiającym realizację planu finansowego,
- 3) utrzymanie stabilnego poziomu funduszy własnych,
- 4) utrzymanie niezagrożonej płynności,
- 5) umacnianie pozycji Banku na lokalnym rynku poprzez odpowiednią politykę cenową i produktową,
- 6) utrzymanie alokacji kapitału na ryzyko rynkowe na poziomie przyjętym w Polityce zarządzania kapitałem w Banku.

Cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem rynkowym są realizowane przez:

- monitoring otoczenia rynkowego i ocenę jego wpływu na poziom ryzyka rynkowego w Banku,
- szybką i adekwatną reakcją na zmiany w otoczeniu Banku, w tym głównie zmiany stóp procentowych,
- ograniczanie luk aktywów / pasywów w poszczególnych przedziałach przeszacowania stóp procentowych,
- ograniczanie udziału produktów indeksowanych do stawek rynku międzybankowego oraz produktów ze stałym oprocentowaniem,
- utrzymywanie ekspozycji na ryzyko rynkowe w ramach przyjętych limitów stopy procentowej i walut,
- analizę wpływu nowych produktów na poziom ryzyka rynkowego,
- uwzględnianie ryzyka rynkowego przy konstruowaniu planów finansowych,

- korzystanie ze wsparcia banku zrzeszającego w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym.

Operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się na podstawie instrukcji i regulaminów wprowadzanych przez Zarząd Banku, ustalających zasady:

- 1) akceptacji ryzyka i zawierania transakcji,
- 2) identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka,
- 3) raportowania ryzyka, przestrzegania limitów, wykonywania testów warunków skrajnych,
- 4) stosowania narzędzi i technik pomiaru ryzyka,
- 5) ustalania limitów ryzyka,
- 6) wprowadzania nowych produktów,
- 7) wykonywania kontroli wewnętrznej,
- 8) wykonywania przeglądów i weryfikacji procedur.

Podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym uwzględnia w szczególności wymóg rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka i funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. Poszczególne organy i komórki organizacyjne Banku realizują następujące zadania:

- 1) Rada Nadzorcza:
  - zatwierdza regulacje dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym – stopy procentowej i walutowym,
  - określa apetyt na ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej,
  - zatwierdza strategiczne limity ekspozycji na ryzyko rynkowe,
  - zatwierdza założenia testów warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
  - nadzoruje zgodność strategii i polityki w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym ze strategią i planem finansowym Banku,
  - monitoruje realizację strategii i polityki zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - nadzoruje wprowadzenie w Banku systemu zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - ocenia adekwatność i skuteczność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka rynkowego oraz o wynikach przeglądów regulacji i procedur zarządzania ryzykiem rynkowym.
- 2) Zarząd Banku:
  - opracowuje i wdraża procedury zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - wprowadza procedury identyfikacji, pomiaru, limitowania, kontroli i raportowania ryzyka rynkowego,
  - organizuje proces zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - nadzoruje wykonywanie zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym przez poszczególne komórki Banku,
  - wprowadza limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
  - monitoruje realizację przyjętych zasad zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - monitoruje realizację planów finansowych i budżetów,
  - podejmuje decyzje w sprawie działań zarządczych w zakresie ryzyka rynkowego,

- przedstawia Radzie Nadzorczej Banku cykliczne raporty o poziomie ryzyka rynkowego oraz o wynikach przeglądów regulacji i procedur zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - zarządza oprocentowaniem produktów znajdujących się w ofercie Banku.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami:
- opiniuje projekty regulacji zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
  - opiniuje propozycje limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
  - opiniuje założenia testów warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
  - przyjmuje raporty o ekspozycji Banku na ryzyko rynkowe, w tym wykorzystaniu limitów ryzyka i wynikach testów warunków skrajnych,
  - opiniuje i rekomenduje działania zarządcze w zakresie ryzyka rynkowego.
- 4) Kierownik Zespołu Finansowo-Księgowego:
- odpowiada za odpowiedni stan gotówki w walutach,
  - monitoruje stan środków na rachunkach walutowych w banku zrzeczającym,
  - odpowiada za zakładanie krótkoterminowych lokat w walutach w banku zrzeczającym,
  - zapewnia rozliczanie zleceń klientów w walutach,
  - przestrzega limitów pozycji w walutach.
- 5) Kierownik Zarządzania Ryzykami i Analiz:
- projektuje politykę inwestycyjną Banku,
  - inwestuje w obligacje w ramach ustalonych limitów zaangażowania,
  - monitoruje sytuację na rynku pieniężnym i finansowym,
  - monitoruje sytuację na rynku walutowym,
  - prognozuje poziom stóp procentowych.
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
- projektuje regulacje dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym,
  - projektuje zasady pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
  - projektuje limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
  - wykonuje obowiązki w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka rynkowego,
  - monitoruje wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
  - wykonuje testy warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
  - wykonuje symulacje zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz wpływ tych zmian na wynik finansowy i kapitał Banku,
  - raportuje kierownictwu Banku o poziomie ryzyka rynkowego,
  - wykonuje przeglądy regulacji w zakresie ryzyka rynkowego.
  - przygotowuje projekt strategii Banku,
  - przygotowuje projekt planu finansowego i kapitałowego Banku,
  - monitoruje i ocenia realizację strategii Banku i planu finansowego,

- sporządza obowiązkowe sprawozdania w zakresie pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz pozycji walutowej Banku.

7) Dyrektor ds. Handlowych:

- opracowuje ofertę depozytowo-kredytową Banku,
- realizuje cele i zadania wynikające ze strategii i polityki sprzedażowej oraz z założeń planu finansowego Banku,
- opracowuje, modyfikuje i monitoruje funkcjonowanie produktów bankowych pod kątem rentowności i ryzyka rynkowego,
- wnioskuje o ustalenie lub zmianę oprocentowania produktów depozytowych i kredytowych.

8) Stanowisko ds. Kontroli wewnętrznej:

- kontroluje działania komórek organizacyjnych Banku pod kątem zgodności z wewnętrznymi regulacjami,
- przeprowadza kontrole metodyki i procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- ocenia zgodność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Zadania Stanowiska ds. Kontroli wewnętrznej, wynikające z Regulaminu Organizacyjnego - wykonują pracownicy Departamentu Kontroli BPS SA, na podstawie zawartej przez ETNO Bank Spółdzielczy z bankiem zrzeczającym - umowy zlecenia wykonywania instytucjonalnej kontroli wewnętrznej.

- 9) Wszystkie komórki organizacyjne Banku zarządzają ryzykiem w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji oraz wykonują kontrole funkcjonalne zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.

Ekspozycja Banku na ryzyko rynkowe jest monitorowana:

- codziennie – w zakresie pozycji walutowej,
- miesięcznie – w zakresie ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego i ryzyka portfela dłużnych instrumentów finansowych.

Odbiorcami raportów sporządzanych w cyklach miesięcznych i kwartalnych są Zarząd i Rada Nadzorcza Banku oraz pozostałe komórki Banku uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem rynkowym.

Ryzyko rynkowe. Obszar ryzyka stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp na rynku. Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje cztery podstawowe kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko terminów przeszacowania (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania) – stanowiące zagrożenie dla przychodów Banku w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji wrażliwych, powodującej zmiany w wyniku odsetkowym,

- 2) ryzyko bazowe – będące konsekwencją niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) ryzyko krzywej dochodowości – polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- 4) ryzyko opcji klienta – wynikające z wpisanych w produkty bankowe praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych; produkty zawierające opcje klienta typowe są dla działalności w portfelu bankowym i w odniesieniu do kredytów dają klientowi prawo spłaty należności przed terminem umownym, a w przypadku depozytów pozwalają wycofać środki w dowolnym momencie; opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla klienta, a nie jest korzystne dla Banku.

Pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej dokonuje się metodą luki, w oparciu o zestawienia niedopasowania oprocentowanych pozycji bilansowych i pozabilansowych według terminów ich przeszacowania / płatności oraz w podziale na poszczególne stawki bazowe. Pomiar ryzyka obejmuje także symulacje wpływu zmian poziomu stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku, w tym testy warunków skrajnych poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej. Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej jest ograniczana przez system limitów, w tym limity strat z tytułu poszczególnych ryzyk stopy procentowej, limity pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz limity ograniczające ryzyko portfela obligacji. Pomiar ekspozycji na ryzyko stopy procentowej, w tym wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko jest wykonywany co miesiąc.

Ryzyko rynkowe. Obszar ryzyka walutowego

Ryzyko walutowe to ryzyko negatywnego wpływu zmian kursów walutowych na sytuację finansową Banku, w tym jego wynik finansowy i fundusze własne. Ryzyko walutowe wynika z utrzymywania przez Bank otwartych pozycji w walutach obcych i powstaje w związku z prowadzeniem przez Bank działalności polegającej na zaciąganiu zobowiązań w walutach obcych, kupnie i sprzedaży walut oraz lokowaniu środków na rachunkach walutowych w banku zrzeczającym. Bank podejmuje ryzyko walutowe w celu zwiększenia atrakcyjności oferty depozytowo rozliczeniowej Banku oraz zwiększenia przychodów prowizyjnych, przy jednoczesnym utrzymaniu ekspozycji na ryzyko walutowe na poziomie zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą. Podstawowymi narzędziami ograniczania ryzyka kursowego, rozumianego jako ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania otwartej i niezabezpieczonej pozycji walutowej, na skutek niekorzystnego ruchu kursów walutowych, są:

- 1) równoważenie należności i zobowiązań w walutach obcych;
- 2) zakup/ sprzedaż walut obcych dokonywana w oparciu o zapotrzebowanie na walutę, z uwzględnieniem prognozowanych wpływów na rachunki walutowe i poleceń wypłaty za granicę przyjętych do realizacji w danym dniu;
- 3) obowiązujące dla poszczególnych walut obcych limity otwartej pozycji netto.

Ekspozycja Banku na ryzyko walutowe jest ograniczana przez limity, w tym limit pozycji netto w każdej walucie i limit całkowitej pozycji walutowej netto. Monitoring pozycji walutowej jest wykonywany codziennie. Limity kasowe monitorowane są w okresach

miesięcznych. Testy warunków skrajnych dotyczące zmiany kursów walut wykonywane są w okresach miesięcznych.

Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe jest związane z brakiem wystarczających funduszy na pokrycie nieoczekiwanych strat oraz z ograniczonych możliwości pozyskania dodatkowego kapitału w krótkim czasie. Ryzyko kapitałowe może wynikać z niewystarczającej wielkości funduszy, niewystarczających zysków, koncentracji funduszu udziałowego, koncentracji dużych pakietów udziałów, nadmiernego ryzyka działalności (skali i złożoności działania). Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – w zakresie sprawowania nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku oraz systemem kontroli wewnętrznej, w tym:
  - zatwierdzenie strategii działania, strategii zarządzania ryzykiem, polityki zarządzania kapitałem oraz nadzór nad ich realizacją,
  - zatwierdzenie struktury organizacyjnej zapewniającej efektywne zarządzanie ryzykiem i kapitałem oraz skuteczne działanie kontroli wewnętrznej,
  - zatwierdzenie procedur wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego i procesu szacowania kapitału wewnętrznego,
  - zatwierdzenie planu kapitałowego i kapitałowego planu awaryjnego,
  - zatwierdzenie limitów ryzyka kapitałowego i zasad wykonywania testów warunków skrajnych,
  - zatwierdzenie polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
  - zapoznawanie się z informacją zarządczą w zakresie ryzyka kapitałowego i raportami pokontrolnymi kontroli wewnętrznej.
- 2) Zarząd Banku – w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku oraz systemu kontroli wewnętrznej, w tym:
  - realizowanie polityki kapitałowej i polityk zarządzania ryzykami,
  - wprowadzenie systemów identyfikacji, monitorowania i raportowania ryzyka oraz adekwatności kapitałowej,
  - wprowadzenie struktury organizacyjnej zapewniającej jasny podział zadań i odpowiedzialności w procesie zarządzania ryzykiem i kapitałem,
  - wdrożenie procesu szacowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego,
  - opracowanie planu kapitałowego i kapitałowego planu awaryjnego,
  - realizowanie polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
  - zapewnienie informacji zarządczej w zakresie ryzyka kapitałowego,
  - zapewnienie skutecznej kontroli wewnętrznej systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – w zakresie bieżącego analizowania pozycji kapitałowej Banku oraz opiniowanie propozycji w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz opiniowanie procedur i trybu zarządzania ryzykiem kapitałowym,

- 4) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz – w zakresie wyliczania funduszy własnych, wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego, współczynników kapitałowych wymienionych w art. 92 ust. 1 CRR oraz sprawozdawczości obowiązkowej. W zakresie monitorowania, analizy i raportowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku, w tym przeprowadzania symulacji zapotrzebowania na kapitał, opracowywania i wdrażania procedur, metod i narzędzi zarządzania ryzykiem i kapitałem wewnętrznym,
- 5) Stanowisko ds. Kontroli wewnętrznej – w zakresie oceny skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku, oceny i jakości szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego. Zadania Stanowiska ds. Kontroli wewnętrznej, wynikające z Regulaminu Organizacyjnego - wykonują pracownicy Departamentu Kontroli BPS SA, na podstawie zawartej przez ETNO Bank Spółdzielczy z bankiem zraszającym - umowy zlecenia wykonywania instytucjonalnej kontroli wewnętrznej.

W celu ograniczania ryzyka kapitałowego Bank:

- 1) opracowuje strategię kształtowania funduszy własnych,
- 2) określa preferowaną strukturę kapitału,
- 3) ustala politykę dywidendową,
- 4) ustala długoterminowe cele kapitałowe,
- 5) ustala sposób alokacji kapitału,
- 6) ustala limity kapitałowe,
- 7) przeprowadza regularne stres testy kapitałowe,
- 8) opracowuje kapitałowy plan awaryjny,
- 9) regularnie testuje kapitałowy plan awaryjny,
- 10) monitoruje i raportuje ryzyko kapitałowe.

Raportowanie ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) miesięczną analizę adekwatności kapitałowej,
- 2) miesięczną analizę wykorzystania limitów ograniczających ryzyko kapitałowe,
- 3) miesięczne stres testy adekwatności kapitałowej,
- 4) Raport z przeglądu i szacowania kapitału wewnętrznego.

Ryzyko biznesowe

1. Ryzyko biznesowe ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje: ryzyka strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko regulacyjne, ryzyko konkurencji, ryzyko utraty reputacji, gdzie:
  - 1) ryzyko strategiczne - ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany,

- 2) ryzyko wyniku finansowego - ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału,
- 3) ryzyko otoczenia ekonomicznego – ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot (cykliczności),
- 4) ryzyko regulacyjne - ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności,
- 5) ryzyko konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurowania) mających niekorzystny wpływ na Bank,
- 6) ryzyko utraty reputacji – obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału, wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy / udziałowców lub regulatorów.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym obejmuje także aspekty tego ryzyka wynikające ze zmienności i nieprzewidywalności otoczenia ekonomicznego (ryzyko makroekonomiczne) oraz ryzyka wynikającego z błędnych decyzji strategicznych (ryzyko strategiczne). Monitorowanie ryzyka biznesowego polega na:

- 1) corocznym ustaleniu postępów strategii i realizacji zadań wynikających z planów dotyczących realizacji strategii, w tym: oceny zmian otoczenia mogących wpływać na realność osiągania celów strategii – dokonywanej na podstawie weryfikacji strategii działania Banku,
- 2) kwartalnym ustaleniu stopnia realizacji planów finansowych – dokonywanej na podstawie analizy wykonania planu finansowego, miesięcznej ocenie realizacji planów sprzedażowych zgodnie ze zbiorczym raportem sprzedażowym, kwartalnej ocenie efektywności funkcjonowania placówek zgodnie z raportem oceny placówek Banku z punktu widzenia wyniku odsetkowego, prowizyjnego oraz danych ilościowych związanych z daną placówką i kosztów jej przypisanych innych niż odsetkowe,
- 3) miesięcznym ustaleniu poziomu narażenia na ryzyko wyniku finansowego zgodnie z raportem adekwatności kapitałowej,
- 4) corocznym ustaleniu poziomu narażenia na ryzyko strategiczne i utraty reputacji,
- 5) corocznym dokonywaniu testów warunków skrajnych.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności na poziomie strategicznym obejmuje działania Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zmierzające do

ustanowienia norm, polityk, przepisów wewnętrznych Banku a także ustanowienia i monitorowania skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym Komórki ds. zgodności, a także innych komórek lub funkcji, których zadaniem jest działanie na rzecz zapewniania zgodności. Poziom operacyjny i taktyczny polega na ustanowieniu i funkcjonowaniu trzech niezależnych poziomów zorganizowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowe obszary występowania ryzyka braku zgodności w Banku to:

- 1) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym,
- 2) ochrona konsumenta i przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji, analiza wzorców umów, w szczególności pod kątem niedozwolonych klauzul umownych (tzw. klauzul abuzywnych),
- 3) obowiązek rzetelnej reklamy produktów i usług,
- 4) wprowadzanie nowych produktów i modeli biznesowych, w szczególności pod kątem przeciwdziałania obchodzeniu powszechnie obowiązujących przepisów,
- 5) outsourcing,
- 6) ochrona tajemnicy bankowej,
- 7) ochrona danych osobowych,
- 8) przeciwdziałanie konfliktowi interesów, w tym konfliktowi personalnemu,
- 9) transakcje własne pracowników;
- 10) ryzyko braku zgodności związane z klientami i transakcjami,
- 11) prawo pracy, w tym zwłaszcza mobbing i molestowanie w pracy,
- 12) politykę informacyjną dotyczącą ujawnień,
- 13) skargi i reklamacje,
- 14) przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące elementy :

- 1) identyfikację ryzyka - poprzez analizę przepisów prawa , regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych;
- 2) ocenę ryzyka – poprzez jego pomiar lub szacowanie,
- 3) kontrolę ryzyka – poprzez projektowanie i wprowadzanie, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- 4) monitorowanie – wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- 5) raportowanie - na temat ryzyka braku zgodności – do Zarządu i Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu.

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza - sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
- 2) Zarząd - sprawuje główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności sprawuje Prezes Zarządu,

- 3) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz – sporządzający raporty ryzyka operacyjnego z elementami ryzyka braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku,
- 4) Komórka ds. zgodności funkcjonuje w Banku na drugiej linii obrony. Ma ona charakter niezależny, funkcjonuje z odpowiednim uwzględnieniem zasady unikania konfliktu interesów, w tym niezależnie od działań pierwszej linii obrony,
- 5) Dyrektorzy oraz Kierownicy komórek i jednostek organizacyjnych odpowiedzialni za zapewnienie zgodności działalności podległych im komórek i jednostek organizacyjnych z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Ryzyko braku zgodności jest raportowane do Rady Nadzorczej i Zarządu Banku zgodnie z Instrukcją SIZ. W okresach kwartalnych sporządzany jest Raport dotyczący wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności oraz w okresach miesięcznych w ramach badania ryzyka operacyjnego.

Występowanie ryzyka braku zgodności jest ograniczane poprzez:

- 1) modyfikowanie procesów biznesowych realizowanych w Banku,
- 2) dostosowanie istniejących regulacji wewnętrznych w celu zminimalizowania ryzyka braku zgodności lub wdrożenie nowych regulacji wewnętrznych, wprowadzenie lub modyfikacja istniejących mechanizmów systemowych (np. praw dostępu, blokad itp.)
- 3) monitorowanie zidentyfikowanych ryzyk o wysokim poziomie zagrożenia i zapobieganie sytuacjom stwarzającym zagrożenie (podejmowanie działań prewencyjnych),
- 4) zabezpieczenia finansowe – ubezpieczenia, rezerwy na pokrycie rezultatów niekorzystnego dla Banku rozstrzygnięcia sądowego,
- 5) działania naprawcze zmierzające do odzyskania straty lub zminimalizowania innych skutków zdarzenia operacyjnego,
- 6) rozdzielność obowiązków pomiędzy właściwymi jednostkami i komórkami organizacyjnymi,
- 7) podnoszenie świadomości pracowników poprzez udział we właściwych szkoleniach,
- 8) uzyskiwanie opinii prawnych i podatkowych.

Skuteczność instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko braku zgodności jest na bieżąco monitorowana.

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
- 4) zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- 2) komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Szczegółowe zasady i zakres systemu kontroli wewnętrznej w Banku określa Regulamin kontroli wewnętrznej w ETNO Banku Spółdzielczym zatwierdzany przez Radę Nadzorczą na wniosek Zarządu.

Realizując postanowienia Rekomendacji D w zakresie bezpieczeństwa informacji Bank zlecił kontrolę w zakresie zgodności z ww. Rekomendacją Departamentowi Kontroli BPS, która została zrealizowana w lipcu 2017 roku. Kontrola wykazała, że Bank spełnia wymagania Rekomendacji D.

IV. Opis polityki wynagrodzeń, informacja o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń

1.) Polityka wynagrodzeń

- **Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym - w stosownych przypadkach - informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron**

Politykę Banku w zakresie wynagrodzeń określa wewnętrzny regulamin wynagradzania, w tym premiowania pracowników oraz polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze obowiązująca do 30.04.2017 roku i od 01.05.2017 roku Polityka wynagrodzeń ETNO Banku Spółdzielczego. Polityka uwzględnia obowiązujące przepisy prawa krajowego i wspólnotowego, określające zasady ustalania polityki wynagrodzeń oraz Zasady ładu korporacyjnego wprowadzone Uchwałą KNF nr 218/2014. Przy ustalaniu polityki wynagrodzeń nie korzystano z usług konsultanta zewnętrznego. Procedury regulujące politykę wynagrodzeń, w tym zmienne składniki wynagrodzeń zostały wprowadzone zgodnie z obowiązującym w Banku trybem wprowadzania regulacji, uwzględniającym udział komórek Banku odpowiedzialnych za kontrolę wewnętrzną i zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Polityka wynagrodzeń została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku. Stosowanie polityki podlega okresowemu przeglądowi wykonywanemu przez Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz.

▪ **Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami**

Polityka wynagrodzeń w Banku jest pochodną osiągniętej efektywności przez pracowników, w tym zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych oraz wynagrodzeń kształtujących się na rynku pracy. Pracownicy wywiązujący się prawidłowo z obowiązków, w szczególności realizujący zadania premiovane wynikające z założeń planu finansowego mogą otrzymać premię uznaniową, jednak wysokość premii nie jest wyliczana automatycznie w relacji od jakiegokolwiek parametru finansowego.

Osoby podlegające polityce wynagrodzeń otrzymują premię w przypadku pozytywnej oceny obejmującej kryteria finansowe oraz kryteria dodatkowe określone w polityce. W przypadku negatywnej oceny wypłata premii może zostać wstrzymana. Premia jest wstrzymana również w przypadku spełnienia przesłanki określonej w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe.

▪ **Najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień**

Zmienne składniki wynagrodzeń są wypłacane osobom posiadającym istotny wpływ na profil ryzyka w Banku. Wykaz tych osób określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza Banku. Zmienne składniki wynagrodzeń obejmują następujące wynagrodzenia:

- premie przyznawane członkom Zarządu Banku na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Banku,
- premie przyznawane pozostałym osobom przez Zarząd Banku.

Zmienne składniki wynagrodzeń są wypłacane osobom posiadającym istotny wpływ na profil ryzyka w Banku. Wykaz tych osób określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza Banku. Zasady wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń obejmują : ocenę efektów pracy członków Zarządu, której dokonuje Rada Nadzorcza w terminie analizy dotyczącej ogólnej sytuacji finansowej Banku oraz analizy wykonania podstawowych wielkości planu finansowego zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej funkcjonującym w Banku. Ocena następuje na podstawie wielkości przyjętych w Strategii działania Banku oraz w Strategiach/Politykach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Wskazane wielkości znajdują odzwierciedlenie w planie finansowym przyjętym na dany okres. Oceny dokonuje się w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach w podziale na okresy roczne w odniesieniu do realizacji planu finansowego/korekty planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- a) wyniku finansowego netto;
- b) jakości portfela kredytowego;
- c) współczynnika kapitałowego,

Łączna kwota wypłacanych zmiennych składników wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kluczowe może być wypłacona jednorazowo, jeżeli jednocześnie spełnione są wszystkie warunki określone w Polityce wynagradzania ETNO Banku Spółdzielczego.

▪ **Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) Dyrektywy CRD IV**

Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) Dyrektywy CRD IV, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby. W 2018r., pomimo spełnienia przez uprawnione osoby wskazanych w regulacjach wewnętrznych wymagań - Bank nie wypłacał zmiennych składników wynagrodzeń zdefiniowanych w Polityce wynagrodzeń ETNO Banku Spółdzielczego.

▪ **Informacje na temat kryteriów dotyczących osiąganych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia**

Polityka wynagrodzeń przewiduje, że łączna kwota wypłacanych zmiennych składników wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kluczowe może być wypłacona jednorazowo, jeżeli jednocześnie spełnione są wszystkie warunki określone w Polityce wynagradzania ETNO Banku Spółdzielczego.

▪ **Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych**

Polityka Banku zakłada możliwość wypłaty zmiennego składnika wynagrodzeń w przypadku uzyskania pozytywnej oceny przez osoby podlegające polityce wynagrodzeń. Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) Dyrektywy CRD IV, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby.

2.) **Komitet do spraw wynagrodzeń**

Uwzględniając profil, model oraz skalę (rozmiar) prowadzonej działalności, w ETNO Banku Spółdzielczym nie powołano Komisji (komitetu) ds. wynagrodzeń.

V. **Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe**

1. **Zasady, procedury oraz regulacje dotyczące spełniania wymogów przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Informacje ogólne.**

Ze standardów oraz procedur i regulacji obowiązujących w ETNO Banku Spółdzielczym wynika, że:

- Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków;
- Bank przestrzega zasady, że liczba funkcji członka Zarządu i Rady Nadzorczej

pełnionych jednocześnie przez członka Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku powinna być uzależniona od indywidualnych okoliczności i zgodna profilem działania Banku;

- Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są obowiązani pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem;
- Bank zapewnia środki niezbędne do przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnienia przez nich funkcji i środki niezbędne do ich szkolenia;
- Przy wyborze kandydatów na członków Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku dedykowane do tych czynności organy Banku uwzględniają cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Zarząd lub Radę Nadzorczą.

1. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowana przez członków organu zarządzającego

Członkowie Zarządu nie pełnią funkcji dyrektorskich i nie zasiadają w organach zarządzających innych podmiotów.

2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Politykę rekrutacji członków organu zarządzającego w Banku określają :

- Zasady polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządzających oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w ETNO Banku Spółdzielczym, które zastąpiły Zasady oceny kompetencji członka Zarządu ETNO Banku Spółdzielczego odpowiedzialnego za nadzór nad monitorowanymi przez Bank ryzykami

Regulacja ta uwzględnia:

- 1) Przepisy Ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2018r. poz. 2187 ze zm.);
- 2) Przepisy Ustawy z dnia 7.12.2001 r. o funkcjonowaniu Banków Spółdzielczych ich zrzeszaniu się i Bankach Zrzeszających (Dz.U. nr 119 poz. 1252 ze zm.),
- 3) „Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 22.11.2012 r. wydane w sprawie oceny kwalifikacji członków organów zarządzających w Banku” zwane dalej „Wytycznymi EBA”,
- 4) zalecenia przedstawione przez Komisję Nadzoru Finansowego wskazane w wystąpieniu Zastępcy Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, skierowanym do Banków działających w sektorze bankowym w Polsce z dnia 17.04.2013 r.

Ocena odpowiedniości kandydatów i członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej obejmuje:

- ocenę indywidualną, dokonywaną w odniesieniu do każdego kandydata na

- członka Zarządu lub Rady Nadzorczej oraz członka Zarządu lub Rady Nadzorczej,
- ocenę kolegialną, dokonywaną w stosunku do całego składu osobowego Zarządu lub Rady Nadzorczej.

Celem oceny jest stwierdzenie, czy kandydaci na członków lub członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa powierzonych depozytów, sprawowania swoich funkcji w sposób określony przepisami prawa, posiadania wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji swoich funkcji oraz czy ich osobista reputacja nie wpłynie negatywnie na reputację Banku. Ocena indywidualna odpowiedniości dokonywana jest w stosunku do:

- kandydata na członka Zarządu (ocena uprzednia) - każdorazowo przed powołaniem członka Zarządu,
- członka Zarządu (ocena następcza) - w trakcie pełnienia funkcji przez członka Zarządu, nie rzadziej niż raz do roku oraz w każdym przypadku, gdy nastąpi zmiana regulacji wewnętrznych lub przepisów prawa określających zakres kwalifikacji wymaganych przy pełnieniu funkcji członka Zarządu lub gdy zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty reputacji przez członka Zarządu.

Oceny indywidualne kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu oraz ocena kolegialna Zarządu - są dokonywane przez Radę Nadzorczą. O wynikach oceny indywidualnej i kolegialnej Zarządu Rada Nadzorcza informuje Zebranie Przedstawicieli Banku w sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej.

1. Niezależnie od oceny członków organów zarządzających, na etapie wyboru na określoną funkcję, Bank zobowiązany jest dokonywać oceny kwalifikacji w/w osób, co najmniej jeden raz w roku, w drodze postępowania kwalifikacyjnego pozwalającego na rozstrzygnięcie czy dany kandydat posiada aktualnie niezbędne kwalifikacje.
2. Przystępując do oceny funkcjonowania Rady Nadzorczej jako całości, przyjmuje się, że ocena ta będzie dokonywana przez Zebranie Przedstawicieli w związku z głosowaniem nad Uchwałą o zatwierdzenie sprawozdania Rady Nadzorczej, na podstawie oceny kolegialnej.
3. Ocenę natomiast funkcjonowania Zarządu jako organu kolegialnego, Rada Nadzorcza dokonuje nie później niż na etapie oceny sprawozdania Zarządu Banku z działalności za dany rok obrotowy.

3. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Strategia Banku w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego polega na dążeniu by w organie zarządzającym zasiadały osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe, a także cechy charakteru zapewniające prawidłowe wykonywanie powierzonych im obowiązków. W miarę możliwości Bank dąży by wykształcenie i doświadczenia zawodowe członków

organu zarządzającego były zróżnicowane, jednak musi ono korespondować z funkcją wykonywaną Banku.